

Begrensning av fradrag for konserninterne rentekostnader

Finansdepartementets forslag om å begrense skattemessig fradrag for konserninterne rentekostnader er anslått å øke provenyet med omtrent 2,45 milliarder kroner i 2014 og må derfor sies å være vidtrekkende for mange bedrifter.

Artikkelen er forfattet av:

Advokat, siv.øk.
Cecilie Dahle Nedreid
Partner ArntzenLegal

Finansdepartementet sendte 11. april i år ut et høringsforslag om å begrense fradragmulighetene for gjeldsrenter på lån mellom nærstående parter. Forslaget ble møtt med sterk kritikk i høringsrunden, men hovedtrekkene i forslaget ble likevel videreført i regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett fremlagt 14. oktober 2013 og i regjeringen Solbergs endringsproposisjon til Stortinget fremlagt 8. november 2013.

Reglenes formål

Regelendringen søker å beskytte det norske skattefundamentet mot uthuling. Myndighetene ønsker å begrense flernasjonale konserns mulighet til å redusere norsk skatt ved å plassere for høy andel av konsernets gjeld – som dermed gir skattefradrag for gjeldsrenter – i konsernets norske selskaper.

Det generelle regelverket for allokering av skattefundament (inntekter og kostnader) mellom land hvor et internasjonalt konsern har skattepliktig virksomhet følger allerede av det anerkjente armlengdeprinsippet, slik dette er nedfelt i skatteloven § 13–1 og i de fleste av Norges skatteavtaler. Armlengdeprinsippet innebærer at renter på lån mellom nærstående selskaper skal fastsettes som om lånet var inngått mellom uavhengige parter. I tillegg vil maksimal låneramme med skattemessig fradragrett etter armlengdeprinsippet også måtte begrenses til låntakers maksimale lånekapasitet dersom lånet var tatt opp hos en uavhengig part. Således skulle man tro

at dagens regelverk var tilstrekkelig til å begrense uønskede effekter som kan oppstå på grunn av selskapenes konserntilknytning.

Departementet uttaler imidlertid at det er svært krevende for ligningsmyndighetene å anvende armlengdeprinsippet på låneforhold i flernasjonale virksomheter, og man ønsker derfor en sjablongregel som begrenser maksimalt rentefradrag i låneforhold mellom nærstående selskap. En rekke andre europeiske land har allerede innført lignende regler.

Hovedtrekk i forslaget

Forslaget til ny § 6–41 i skatteloven innebærer at maksimalt rentefradrag for konserninterne rentekostnader begrenses til 30 % av en særskilt fastsatt resultatstørrelse. Denne resultatstørrelsen fastsettes slik:

- I. Ta utgangspunkt i skattyterens alminnelige inntekt (eller udekket underskudd ved årets ligning) før eventuell rentebegrensning.
- II. Tilbakefør netto rentekostnader og skattemessige avskrivninger i dette grunnlaget.

Den resultatstørrelsen man da kommer frem til, er i praksis en skattemessig EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization).

Rentebegrensningsreglene gjelder i utgangspunktet for alle lånetransaksjoner mellom nærstående parter. Nærstående defineres likt med bestemmelsen i ligningsloven § 4–12 om dokumentasjonsplikt, hvor det kreves direkte eller indirekte eierskap eller kontroll med minst 50 % for at to parter skal regnes som nærstående. For å overholde Norges internasjonale forpliktelser er det ingen forskjell i behandlingen av lån for helnorske eller flernasjonale konsern.

For å begrense antall selskaper som rammes av reglene i en viss grad, er det likevel satt en terskelverdi på fem millioner kroner i netto rentekostnader. Dette betyr at dersom selskapet har netto rentekostnader på fem millioner kroner eller mindre, er selskapet unntatt fra regelverket. Imidlertid vil begrensingsreglene gjelde alle selskapets konserninterne lån dersom netto rentekostnader overstiger fem millioner kroner, fordi dette er en terskelverdi og ikke et bunnfradrag.

AKTUARBREGNINGER OG TJENESTER

Kollektiv pensjonsforsikring og AFP.
Aktuarberegning av pensjonsforpliktelser utføres av NIA til konkurransedyktige priser. Hurtig leveringstid.

NIA – Nordic Insurance Administration AS

Forskningsparken – Gaustadalleen 21 – 0349 Oslo
Tlf: 22 95 82 70 – Fax: 22 95 82 71 – E-post: nia@aktuar.com

Fradragsramme

Konsernbidrag skal inkluderes i resultatstørrelsen skattemessig EBITDA som benyttes for å beregne maksimalt rentefradrag. På denne måten vil mottatt konsernbidrag øke rammen for maksimalt fradrag. Dette antas å avhjelpe noe av problemene som forslaget ellers ville ha medført for helnorske konsern.

Garantiprovisjoner som kommer i stedet for rentekostnader, behandles som renter, noe som antas å være i tråd med det generelle regelverket og således ikke medfører noen endring. Imidlertid skal også de delene av eksterne lån som er sikret ved en rettslig bindende garanti fra et nærstående selskap regnes som konserninterne lån. Dette innebærer en betydelig forskjell fra de reglene som følger av det generelle armlengdeprinsippet og norsk høyesterettspraksis, nemlig at dersom en del av lånet ikke kunne ha vært tatt opp uten garanti, skal denne låneandelen ikke renteberegnes. Regelendringen gjør at svært mange selskaper enten vil måtte refinansiere sine eksisterende lån, eller vil miste deler av sine etablerte rentefradrag. For eksempel har det vært en utbredt praksis i bankmarkedet at eksterne lån som tas opp av et datterselskap i et konsern vil være sikret med en morselskapsgaranti, om ikke annet for å oppnå noe bedre rentebetingelser for konsernet samlet sett.

Det er derfor gledelig at proposisjonen fremlagt 8. november 2013 varsler muligheten for en viss oppmykning av det foreslåtte regelsettet og hovedreglen om at eksterne gjeld som nærstående har stilt sikkerhet for, skal anses som intern gjeld. Departementet vil sende på høring en forskrift om unntak for visse typer lån med sikkerhetsstillelse fra nærstående part. Som eksempler nevner departementet «lån med sikkerhetsstillelse fra selskap som låntakeren har en viss eierandel i», og «lån der aksjer mv. i låntakerselskapet er stilt som sikkerhet».

For investeringselskaper som lever av aksjeinvesteringer og utbyttebetalinger, vil for eksempel rentebegrensingsreglene i sin nåværende form kunne gi dramatiske effekter ved at skattemessig rentefradrag i praksis nektes for både interne og eksterne lån ved at selskapet ikke har inntekt av betydning og dermed får en lav skattemessig EBITDA. Samme effekt vil man kunne få i økonomiske nedgangstider eller for selskap med varierende inntekter, ettersom sjablongreglene kun ser på de netto inn-

tekter som inngår i skattemessig EBITDA, i motsetning til selskapets evne til å nedbetale lån eller selskapets mulighet til å oppnå lån i det eksterne markedet.

Det må således antas å komme en bølge av refinansieringsprosjekter fra selskaper som nå velger å refinansiere eksisterende låneforhold på slike vilkår at minst mulig av eksterne gjeld blir gitt uten tilknyttede konserngarantier, eventuelt med en slik type sikkerhet som ikke gir begrensning i fradragsrett etter den varslede forskriften. Selskap som lykkes med å refinansiere eksterne gjeld til slike vilkår, vil dermed kunne beholde sine skattemessige rentefradrag.

Fremføringsadgang

Fremføringsadgangen for ubenyttet fradragsrett er ti år.

Særregler

For petroleumsselskap, rederivirksomhet og kraftforetak er det foreslått særregler som ikke gjennomgås nærmere her.

Ikrafttredelse

Reglene vil tre i kraft fra og med inntektsåret 2014. For selskap med avvikende inntektsår vil dette bety at forslaget kan få virkning for inneværende år, fordi inntektsåret 2014 vil være det inntektsåret som avsluttes i 2014. Dersom skattyters inntektsår avsluttes for eksempel 31.3.2014, betyr det i realiteten at forslaget kan få tilbakevirkende kraft fra og med 1.4.2013. Berørte skattytere har derfor kort tid til å tilpasse og optimalisere sin finansieringsstruktur.

Mulige problemområder

Proposisjonen antar at forslaget vil øke provenyet med om lag 2,45 milliarder kroner i 2014. Denne betydelige økningen i skatteinntekter kan synes vanskelig å forene med departementets uttalelser om at den foreslåtte begrensningen i rentefradrag i liten grad vil svekke insentivene til å investere i Norge.

Rentebegrensingsreglene innebærer samtidig en betydelig risiko for dobbeltbeskatning av konserninterne lånetransaksjoner, ved at renteinntekter kan nektes fradragsført hos låntaker til tross for at de skal inntektberegnes hos den konserninterne långiver. Dette øker faren for dobbeltbeskatning, også i helnorske konsern.

Fordi reglene er sjablongregler, vil de også kunne gi resultater i strid med det interna-

sjonalt aksepterte armlengdeprinsippet. Eksempelvis vil et norsk selskap uten inntekter, men med investeringer i aksjer på bakgrunn av god sikkerhet og/eller stabile inntekter fra utbytte normalt kunne oppnå finansiering i det eksterne lånemarkedet og dermed skattemessig fradrag for gjeldsrentene. Dersom selskapet istedenfor har valgt en konsernintern finansiering, vil rentefradraget for interngjelden nektes etter de nye sjablongreglene ettersom utbytteinntekter ikke inngår i skattemessig EBITDA. Kun dersom selskapet samtidig mottar konsernbidrag, vil man få mulighet for fradrag for den konserninterne gjelden, og dette vil for eksempel ikke være mulig dersom investeringene består av aksjer i utenlandske selskaper.

I proposisjonen bemerker departementet at armlengdeprinsippet regulerer beregning av fortjeneste mellom ulike konsernselskaper, men ikke hvordan landene skattlegger denne fortjenesten. En tilnærming til armlengdeprinsippet, hvor den prisingen som følger av prinsippet, likevel ikke skal legges til grunn ved den skattemessige behandlingen, vil imidlertid i praksis uthule selve hensikten bak de internasjonale internpriseringsreglene.

Til dette kan det innvendes at de norske reglene er utformet etter samme hovedmodell som reglene i Finland og Tyskland. Også i disse landene begrenses skattemessig rentefradrag til 30 % av skattemessig EBITDA. I begge landene er denne hovedregelen likevel kun et utgangspunkt. I Finland tillates det etter unntaksreglene fullt rentefradrag på konsernintern gjeld såfremt det finske selskapets gjeldsandel ikke overstiger konsernets konsoliderte gjeldsgrad. I Tyskland tillates skattemessig fradrag såfremt selskapets egenkapitalgrad er maksimalt 2 % lavere enn konsernets konsoliderte egenkapitalgrad.

Det må legges til grunn at unntaksreglene som er gitt i Finland og Tyskland, forhindrer store avvik i forhold til armlengdeprinsippet. Etter mitt syn er det derfor uheldig at Norge ikke legger opp til tilsvarende unntaksregler når samme hovedprinsipp følges. Resultatet er at Norge ender opp med et regelverk som kan gi resultater i strid med OECDs anbefalinger for internprising, samt føre til økt kostnadsnivå og fare for dobbeltbeskatning for norske selskaper, samtidig som Norge blir et mindre attraktivt marked for investeringer fra utlandet.